

DE HERKOMST EN DE BETEKENIS VAN SURINAAMSCH E PLANTAGENAMEN

I

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ

Evenals de herkomst en de beteekenis van familienamen een bijzondere studie waard is, is zulks het geval met de namen van plantages in Suriname.

De eerste kolonisten, die zich in Suriname vestigden en daar plantages aanlegden, waarop zij tropische gewassen verbouwden — in de eerste plaats suiker — hebben vanzelf hun eigendommen namen moeten geven. Wanneer zulks is geschied, is moeilijk meer na te gaan. Als men de oudste kaarten van Suriname raadpleegt, treft men daarop niet steeds de plantagenamen aan. Bij de overneming der kolonie door de Zeeuwen op 1 Mei 1668 telde zij 24 plantages, „Parham Hill” medegerekend, dat aan lord Willoughby of Parham, den vroegeren eigenaar van Willoughbyland, zooals de kolonie toen heette, toebehoorde.

In den op voornoemden datum opgemaakten inventaris komen niet de namen van de plantages, wel die van de beheerders, voor t.w. 4 in de „Oplantse” divisie, 9 in de divisie van Thorarica, 5 in die van de Para, 1 in die van Surinoo en 4 in die van Paramaribo. In die namen treffen ons als Nederlandsche namen alleen Venman, Munnick, Westdorp en Bruiningh. De overige waren namen van Engelschen en Joden.

Kort na de verovering van Suriname op 27 Februari 1667 werden twee landmeters naar de kolonie gezonden, nl. Pieter van Beaumont, die het land van bestemming nimmer bereikte, daar hij in handen der Engelschen viel, en Willem Mogge, wiens instructie 12 Augustus 1667 werd vastgesteld. Hem werd opgedragen, op een traktement van 30 gulden 's maands (met vrije kost), een kaart van Suriname te vervaardigen, na afloop waarvan hij als vrij man in het land mocht blijven wonen. Deze kaart in koperdruk, heette: Caerte ofte vertooninghe van de Rivieren

van Suriname en Commewijne met verscheijde creken uijt deselve spruijgende, als Para, Surinoo en Cottica ende Ander meer gelijk die nu tegenwoordich bewoont werden. Anno 1671, schaal van 6 mijlen of 4 Uyren gaens = 140 strepen. De kaart is groot 0,515 bij 0,40 M en berust in de verzameling-Six in het Rijksarchief (No. 1666). Hierop komen alleen de namen der eigenaars voor. Een latere uitgave van deze kaart, eenigszins aangevuld, uit het jaar 1677 is gekleurd en met de pen bijgewerkt.

Toen Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck als gouverneur in Suriname aankwam, vond hij 50 plantages, welk getal onder zijn bestuur tot 200 steeg. Alleen in 1684 werden er 52 nieuwe plantages aangelegd. Niet weinig droeg daartoe de komst van de vele Franschen bij, die zich onder zijn bewind in Suriname vestigden.

Op een kaart uit het jaar 1686, behoorende bij een beschrijving van een reis van eenige Labadisten, welk handschrift met kaart in de koloniale boekerij te Paramaribo aanwezig is ¹⁾, vindt men de namen der plantages niet aangegeven, alleen de nummers, met een verwijzing naar de namen der eigenaars. Deze nagenoeg verbleekte kaart heb ik doen overteekenen in tweevoud en een er van aan genoemde boekerij geschonken. De andere berust in de door mij geschonken verzameling kaarten in het Koloniaal Instituut. Men kan een afdruk er van vinden in het artikel „De Labadisten in Suriname” van de hand van prof. dr. L. Knappert ²⁾.

De oudste naamgeving der plantages is klaarblijkelijk in Van Sommelsdijcks tijd geschied. Daaruit blijkt dikwijls de nationaliteit van den eigenaar en de plaats van zijn herkomst. Deze herinneren aan het oude vaderland, zoodat men plantages aantreft met namen van plaatsen in Nederland, Frankrijk, Duitschland, Engeland, Schotland, Ierland, Polen, Zwitserland, België, Bohemen, Spanje, Italië, de Levant, Rusland, Noord-Amerika, Oost- en West-Indië.

Andere, godvruchtige, kolonisten, gaven hun plantages Bijbelsche namen. Velen — en deze waren niet van een zekere ijdelheid vrij te pleiten — verbonden hun eigen familienamen of de voornamen van familieleden aan hun plantages. Aan een aantal plantages werden Indiaansche namen geschonken, een klein aantal kreeg Negerengelsche namen, enkelen herinneren aan het Oranjestad. Planten, gewassen, grondsoort, vruchten, voedsel werden niet vergeten, evenmin diersoorten. Het grootste deel der eige-

¹⁾ No. C 100.

²⁾ *De West-Indische Gids*, 1926/7 blz. 197-218.

naars gaf de voorkeur aan abstracte namen, waaruit rust, vrede, vrijheid, de goede keuze, de ligging, vriendschap, dankbaarheid, eendracht, geluk, harmonie, geduld, hoop, toekomst, vertrouwen, rijkdom, zorg, eenzaamheid, beproeving, twijfel, haat en tweedracht of een andere gemoedsgesteldheid spraken. Uit enkele namen bleek het onaangename karakter van een eigenaar, die zijn plantage Nijd-ten-Spijt of Spijtige Bakkes noemde, terwijl mij slechts één plantagenaam bekend is, welke aan het ambt van den gouverneur verbonden is. Ten slotte zijn er een aantal fantasienamen en namen, welke er op duiden, dat twee of drie gebroeders, vier gezusters of zes erven gezamenlijke eigenaars of eigenaressen waren. Van al deze soorten namen is een indeeling aan dit artikel toegevoegd als bijlage 1.

In de oude Surinaamsche almanakken ¹⁾, uitgegeven voor rekening van het departement Amsterdam van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen komt een opsomming voor der plantages in alphabetische volgorde met ligging en negernaam. Wij hebben deze lijst gekozen voor de genoemde bijlage I.

De uit Afrika aangevoerde neger-slaven waren de werkkrachten op de plantages, niet ten onrechte „effecten” genoemd. Deze arbeiders, die vanzelf de taal der meesters, Nederlanders, Franschen of andere buitenlanders, niet konden spreken of verstaan (de kennis van de Nederlandsche taal was hun zelfs verboden), hebben zich als middel van gedachtenwisseling van een omgangstaal bediend, welke wij Negerengelsch noemen, een taal, uit vele andere talen samengesteld. Deze neger-slaven konden de Nederlandsche en Fransche namen der plantages niet uitspreken. Om echter den naam van de plantage, waaraan zij waren toebedeeld of verkocht, te kunnen aanduiden, wisten deze Afrikaansche slaven vernuftig een Negerengelschen klank aan dien naam te geven; deze Negerengelsche namen zijn door de eeuwen heen bewaard gebleven, en soms duidelijk, soms vaag, verrieden zij den werkelijken naam. De kennis van die Negerengelsche namen is een middel geworden om den naam van den oorspronkelijken eigenaar of aanlegger terug te vinden. In andere gevallen doelde de Negerengelsche naam op grondsoort, cultuur, vruchten of planten, welke in het bijzonder op de plantages voorkwamen, op de daarop aangetroffen diersoorten, of op kerk en godsdienst. Soms werd het ambt of het beroep aan dien Negerengelschen naam verbonden. Een merkwaardig geval is de naam van een plantage, die het karakter van den eigenaar onthulde.

¹⁾ Wij raadpleegden de *Surinammsche Almanak* 1837, bl. 103-124.

Mr. H. G. Focke's Neger-Engelsch woordenboek ¹⁾ bevat een alfabetische lijst der Negernamen van 253 plantages, waarachter de ons bekende Nederlandsche namen zijn opgenomen. Een verklaring dezer negernamen geeft Focke niet, en evenmin hebben wij die elders aangetroffen. Vrijwel onbegrijpelijk zijn vele dezer namen voor den oningewijde, tenzij men in 's lands historie thuis is of door archiefstudie van Suriname op de hoogte van vele namen van planters en kolonisten is gekomen. Het bleek ons, dat het grootste deel der plantagenamen aan die van Nederlandsche of Fransche eigenaars ontleend is, op zijn Negerengelsch uitgesproken, en voor den oppervlakkigen lezer vrijwel onherkenbaar.

Een groot aantal plantagenamen vertoonen een klankafleiding, overeenkomende met het Negerengelsch, zoodat de naam den indruk van een Negerengelsch woord geeft, wat het in werkelijkheid niet is.

In de hierachter opgenomen bijlage II zijn 7 rubrieken van plantagenamen opgenomen, t.w. 1. die van eigennamen zijn afgeleid, 2. die met een klankafleiding, 3. die aan een beroep of ambt zijn ontleend, 4. die op grondsoort, cultuur, vruchten, diersoort duiden, 5. die op kerk en godsdienst betrekking hebben, 6. die zinspeelt op karaktereigenschappen van den eigenaar, en 7. die in verband met een geschiedkundig feit staan.

In bijlage III nemen wij de Negerengelsche namen op, welke beteekenis niet kon worden nagespoord. Voor inlichtingen daartrent houden wij ons zeer aanbevolen.

In een aantal noten worden in de bijlagen bijzonderheden over enkele personen en plantages opgenomen, voorzoover ons die bekend zijn. Het is ondoenlijk, in verband met de uitgebreidheid der stof, bij alle plantage- of eigenaarsnamen iets bijzonders te vermelden. Vandaar dat een 39-tal in het artikel zelf verwerkt zijn. Tevens wordt in die noten verwezen naar de 49ste, 50ste en 51ste jaargangen van het maandblad *De Nederlandsche Leeuw* 1941, 1942 en 1943, waarin een uittreksel opgenomen is van mijn inventaris van Nederlandsche grafzerken in den Nieuwen Oranjetuin te Paramaribo, waarbij naar het nummer van genoemden inventaris wordt verwezen met bijvoeging van de letter N.L. Waar achter het nummer de letters NAV. wordt vermeld, zij verwezen naar de afleveringen 2, 3 en 4 van den 61sten jaargang van *De Navorscher* (1912), waarin mijn inventaris der grafzerken

¹⁾ 1855, Blz. 153-160.

in en om de Ned. Hervormde kerk van Paramaribo is opgenomen. Zij, die van een der in die nummers genoemde personen iets meer willen weten, kunnen genoemde maandbladen raadplegen. De volledige inventaris is in ons bezit.

Ten slotte mogen wij hier gewagen van een werk van den Rev. James Williams in Britsch Guyana, *Dutch Plantations on the Banks of the Berbice and Canje Rivers*, uitgegeven door de *Daily Chronicle* te Georgetown in 1940. De heer C. H. de Goeje schreef er een voorwoord bij en zag de drukproeven na. Aangezien de buitenlandsche verbindingen verbroken werden, is dit werk, waaraan de heer Williams zijn beste krachten heeft gewijd, in Nederland niet ontvangen. Slechts kwam er een Roode Kruisbericht binnen, dat de schrijver was overleden.

Eenige bijzondere voorbeelden van Negerengelsche plantagenamen, afgeleid van den klank van des eigenaars naam mogen hier worden gegeven.

1. *Goedoevrouw* voor plantage Alkmaar. Eigenaar was Charles Godefroy, van wien de grafzerk achter het plantagehuis ligt. Hij was 10 Mei 1704 te Berlijn in het Brandenburgsche geboren. In Suriname huwde hij 2 December 1747 met Catharina de Lies, weduwe Hengelvelt, in de Commewijne geboren, en na haar overlijden, op 21 April 1758 met Elisabeth Danforth, weduwe A. Lemmers, die in 1715 geboren was en 9 Januari 1796 overleed. Godefroy, die 9 Juli 1773 overleed, werd in 1742 tot raad van politie gekozen.

2. *Kokonassi*. Deze naam heeft tot allerlei vermoedens aanleiding gegeven. Velen dachten aan den naam Nassy, van een bekende Joodsche familie in Suriname, die een groote rol in haar geschiedenis heeft gespeeld. Maar niemand dacht aan den eersten eigenaar Jacques Caucanas, die te Paramaribo in het hoekhuis Gravenstraat en Tourtonnelaan woonde. Volgens het huwelijksregister was hij geboortig van Ganges, en trad hij 15 September 1775 op 35-jarigen leeftijd in het huwelijk met Mathilda Lijnslager, geboren te Leiden. Op 4 Augustus 1780 werd hij tot commissaris van Kleine Zaken en op 15 December 1783 tot raad van civiele justitie benoemd. Naar hem ontving eerst de weg en later, de plantage Tourtonne van de bevolking den naam Kokonassi. Dat hij zijn plantage ook Caucanasburg noemde, bleek ons eenige jaren geleden, toen in de loods van de plantage een bord werd gevonden, waarop die naam was uitgesneden. In het voorjaar van 1788 vertrok Caucanas naar Nederland en adverteerde in *De Surinaamsche Nieuwvertelder* van 15 Maart 1787, dat hij in ver-

band daarmede een verkooping zou houden van meubelen, slaven enz. waaronder „bekwame huismeiden, wachters, koks en kokkinnen, voeteboys en pruyckemaakers”.

3. *Krippi*. Even buiten Paramaribo ligt op den hoek van de Kwattaweg en den weg naar den grond Charlesburg een politiepost in den volksmond als Krippi bekend. Niemand kon ons dat vreemde woord verklaren, totdat ik in de archieven vond, dat daar voorheen een fraaie buitenplaats, Charlesburg geheeten, had gelegen, toebehoorende aan Charles François Isaac de Crépy, zoon van Jacques de Crépy, geboren volgens het kerkregister te L'Isle in Flandrie en met attestatie van de Hervormde Gemeente van 't Sas van Gent op 4 Juni 1722 in Suriname ingeschreven. Hij was met Sara Francina Hertzbergen gehuwd. Charles François Isaac, naar wien de buitenplaats werd genoemd, werd in 1728 te Paramaribo geboren en overleed in 1775. Hij was met Maria de la Brune gehuwd, die in 1772 op het buitengoed een hypotheek van f 15.000.— nam. Jacques de Crépy was eigenaar van plantage Vreeland.

4. *Koerenkan*. In dien naam zou men weinig den familienaam Kühlenkamp Lemmers herkennen. De familie Kühlenkamp was afkomstig uit Holstein en eigenaresse van plantage Wederzorg. Dorothea Marie Kühlenkamp, in 1720 in Holstein geboren, huwde in Suriname met Lemmers. Hun zoon vereenigde beide namen en was raad van civiele justitie.

5. *Anso* of *Hanso* was de Negerengelsche naam voor plantage Meerzorg, vlak tegenover de stad Paramaribo aan de Suriname-rivier gelegen. Deze plantage heeft op tweeërlei gebied historische vermaardheid. In de eerste plaats door den inval van den Franschen vlootvoogd Cassard, die met 9 groote en 30 kleine schepen met 3000 man in 1712 een inval in Suriname deed met het oogmerk zich van het fort Zeelandia en dus van de kolonie meester te maken. Hij voer de rivier op, bezette plantage Meerzorg, waar de eigenaar Paul Amsincq, geboortig uit Rouaan, in den vroegen ochtend in nachtgewaad met vrouw en kinderen moest vluchten, zonder kans te hebben een schot te lossen. Amsincq was gehuwd met Anna Verboom, die te voren met Jean Neal gehuwd was geweest. Cassard vestigde zijn hoofdkwartier op Meerzorg met 300 man. De eigenaar en zijn gezin werden van Paramaribo uit gered. Op deze plantage werd 27 December de overeenkomst tusschen den Franschen vijand en de gedeputeerden der Surinaamsche overheid geteekend, t.w. door de raadsleden Paul Amsincq, Willem Pedy, Adriaan Wiltens en Abraham Kink-

huizen. De brandschatting bedroeg 15.000 oxhoofden suiker, benevens goud, zilver en slaven, alles ter waarde van f 747.350 Sur. Courant (f 622.800.— Ned. Courant).

Een tweede vermaardheid kreeg Meertzorg door de koffie. De eerste persoon, die in Suriname gekweekte koffie verscheepte was de ontvanger Nicolaas van Sandick. Deze koffie was van Meertzorg afkomstig. Aan de weduwe Amsincq te Amsterdam werden de eerste 50 ponden koffie gezonden en bij aankomst goed van smaak bevonden ¹⁾.

6. *Salie* was de negernaam voor plantages Schoonoord, Welgelegen en Lustrijk, toebehoorende aan den Franschman Jean David Cellier, geboren te Saint Hypolite in Languedoc, die in 1745 raad van civiele justitie en in 1747 raad van politie en crimineele justitie werd. Volgens gouverneur Mauricius was hij een man van goede manieren en van goede afkomst, en ofschoon hij op goeden voet met den gouverneur stond, heeft hij dezen heel wat moeilijkheden bezorgd door zijn tweede huwelijk. Nadat zijn eerste echtgenoot Hester Cornelia de Rayneval in Nederland was overleden, wilde hij een tweede huwelijk met Constantia Maria Pichot aangaan, weduwe van den fiscaal mr. W. G. van Meel. Het huwelijk had met groote plechtigheid te Paramaribo op 21 April 1748 plaats en werd door den Waalschen predikant Duvoisin ingezegend. De gouverneur verklaarde het echter wegens het verzuim van eenige formaliteiten ongeldig, waarover een langdurig proces ontstond. Cellier had te Paramaribo een huis in de Gravenstraat, waarin men thans nog de letters J.D.C. boven de deur ziet uitgesneden, en dat aan de R.K. missie toebehoort.

7. *Knoffroe*. Aan de rivier de Commewijne liggen de plantages Frederiksdorp, Johan en Margaretha en Knoffelsgift. Zij behoorden aan de familie Knöffel, een Duitsch-Luthersche familie. Frederiksdorp kreeg den Negerengelschen naam Knoffroe. Behalve Theodorus Knöffel, die in het midden der 18de eeuw „keurmeester der suyckeren” was, woonde in Suriname Johan Friederich Knöffel. Deze gaf aan de Luthersche kerk een stuk grond ten geschenke, in de Commewijne gelegen, om daarop een koffieplantage aan te leggen. De gemeente heeft daarbij niet wel gevaren, maar geraakte in de schuld bij den hypotheekhouder M. Broen te Amsterdam. Deze plantage, door Knöffel Johan en Margaretha genoemd naar hem zelve en de almanakheilige,

¹⁾ Mr. C. F. Gülcher „Een Surinaamsche koffieplanter uit de 18de eeuw (S. L. Neale)” *D.W.I.G.* 25ste jrg., blz. 41 e.v.

op wier naamdag, 20 Juli, hij het besluit tot de schenking genomen had, kreeg den naam van Kerkigron (kerkgrond). Ook is de Knuffelgracht te Paramaribo naar Knöffel genoemd.

8. Plantage Beekhuizen, in het Negerengelsch *Békoisi*, ontleent haar naam aan Benjamin Beeke, raad van politie en crimineele justitie, aanlegger van deze suikerplantage. Zij is „gelegen in Duivelskreek in de rivier Suriname aan de rechterhand in het opvaren, belendend met de beneden scheidlinie aan de Gemeene Weide van Paramaribo en met de bovenlijn aan de plantage Woudvliet”, volgens den inventaris van 1720. Op deze plantage troffen wij een grafzerk aan met het volgende opschrift:

Pleng vrij een droeve traan O' wandelaar op dese zerk
 Wiens stof bedekt eens Mans weleer een vriend der kerk,
 Weleer een lid van 't Hof; een deugdzaam Echtgenoot,
 Een teder Vader en een Hulpzaam vriend in nood.
 Dan ach', de dood kon zelve dit Waardig pand niet sparen,
 Hij Jakob Stöckel stierf oud zeven en vijftig jaren,
 En nu rust zijn stof; zijn ziel, hoop ik daarboven
 Waar de eng'lenschaar om strijd hunne schepper eeuwig
 loven.

Geboren te Wasselhorn bij Straatsburg, den 29 Maart 1752 aan den Rhijn, overleden te Paramaribo den 7 September 1809.

9. *Pisotoe* duidt op den naam Pichot, een der vele Fransche families, welke zich in Suriname nederzette. Als eerste dezer familie zien wij Daniel Pichot vermeld, te Bergerac geboren 18 Oct. 1677, raadsheer, die eerst — 8 Juli 1708 — huwde met Sara (de) Swart en na haar overlijden, 18 April 1728 met Catharina Marcus, weduwe van Willem Pedy (zie bij no. 5). Hun dochter Sara huwde met François Schas (zie bij no. 22).

Samuel Paulus Pichot ¹⁾, 3 Sept. 1714 te Paramaribo geboren, raadsheer van civiele justitie in 1743, van politie in 1744 en prov. raad-fiscaal in 1751, overleed 30 Sept. 1763 te Paramaribo. Hij had zijn plantage tegenover die van mevrouw Grand geb. Duplessis. Om Pichot te ergeren en uit kwaadaardigheid veranderde zij den naam harer plantage Grand Plaisir in Nyd-ten-Spijt (zie no. 30). Hij was een zwager van mr. Salomon Duplessis en van J. D. Cellier en eigenaar van plantages Mon Trésor, Zorg en Hoop en Patience, een zeer invloedrijk man, gehuwd met een juffrouw L'Espinasse en een tegenstander van Mauricius. Op zijn met wa-

¹⁾ *D.W.I.G.*, 24ste jrg. blz. 270.

pen versierde marmeren grafzerk in den Nieuwen Oranjetuin lezen wij ¹⁾:

Ofschoon de Dood Pichot
Die hier Nu legt begraaven
Verraste en al ontsloeg
Van al zijn bezigheid,
Nogthans zal zijnen naam
Bekend bij veele Braaven
Steeds in Gedagte zijn
Der afgunst tot een Spijt.

Isaac Pichot was met Alida (de) Swart gehuwd. Hun zoon Armand werd op 29 Nov. 1699 geboren en hun zoon Daniel Pichot Isaaczoon, die 22 Sept. 1734 overleed, was met Johanna Margaretha van Strijp gehuwd en eigenaar van plantage Vlucht en Trouw. Deze rijke weduwe hertrouwde met mr. Salomon Duplessis (zie no. 30).

Constantia Maria Pichot, zuster van Samuel Paulus, huwde eerst met den fiscaal W. G. van Meel en daarna met J. D. Cellier. Men ziet hieruit, hoe het kleine aantal Nederlandsche families in Suriname aan elkaar was vermaagschapt en invloed op den gang van zaken kon uitoefenen. Sommigen der familie Pichot voegden of den naam Lespinasse of Duplessis bij den hunnen ²⁾.

10. *Domini*, voor de plantage Sorgvliet, kreeg zijn naam van den eigenaar dominé Phaff. Deze was in October 1742 in Suriname aangekomen als predikant van de Luthersche gemeente, doch reeds een jaar daarna ontstond er een groote verdeeldheid tusschen hem en den kerkeraad, welke zóó hoog liep, dat de vele, door gouverneur Mauricius aangewende, pogingen tot verzoening vruchteloos bleven en de predikdienst werd gestaakt. Zijn huwelijk met de rijke weduwe Thouron werd in Augustus 1744 door den kerkeraad gestuit op grond van verzuim in dienstvervulling en eerst in Februari van het volgend jaar voltrokken. Het consistorie ontsloeg hem 9 November 1745 uit zijn ambt. Toen zijn rijke echtgenoot overleden was, hertrouwde hij in 1749 met M. E. de la Rivière, weduwe van den fiscaal Halewijn van Werven, en het echtpaar vertrok naar 's-Gravenhage. Door haar kreeg hij Sorgvliet in eigendom. Ds. Phaff keerde in 1757 naar Suriname terug.

11. *Beneri* is Negerengelsch voor Benelle, naar wien de plantage Lugtenburg heet. Paul Gabriel Benelle was raad van politie

¹⁾ No. 224 N.L.

²⁾ Zie voor Pichot Lespinasse No. 663 N.L., voor Pichot Duplessis No. 664 N.L. en voor Pichot no. 2, 47 en 60 NAV.

en crimineele justitie; hij werd 17 Mei 1746 geboren en overleed op 5 December 1787. Zijn marmeren grafzerk met wapen ligt op plantage Nieuwzorg in de Commetewanekreek en vermeldt:

De ziel der kerk, de steun der Raad,
Der Weew en Weezen toeverlaat,
Der Lett'ren Vriend, des landbouws staf,
Rust in den omtrek van dit graf.

Naast deze zerk ligt er een van mr. Charles Paulus Benelle de la Jaille (zoon van Henriette Anna de la Jaille) die den 22sten November (vermoedelijk in het jaar 1780) „moorddadig in een Tweegevecht omgekomen” is. P. F. Roos zinspeelt daarop in zijn *Eerstelingen van Surinaamsche Mengelpoëzie*, Amsterdam, 1783, waarin hij een grafschrift aan hem wijdt ¹⁾.

12. *Kaderie*, voor de plantage Harmonie, brengt ons tot den eigenaar dr. Cadell. Deze geneesheer, dr. Walther Cadell, verrichtte het eerst in Suriname de koepokinenting in 1801 op de plantage Amsterdam van P. Berrenger in de Perica ²⁾, doch het vooroordeel tegen deze kunstbewerking was zoo groot, dat zij geen navolging vond. En ofschoon in 1805 door den stadsgeneesheer dr. Wölfing met goed gevolg herhaald, werd de koepokinenting alweer gestaakt, totdat het Hof op 17 December 1806, in verband met de uitbreiding der pokken, bij notificatie maatregelen daartegen nam.

13. Plantage Hofwijk heet in het Negerengelsch *Krepsi*. Hier vindt men den naam Kreps terug. Christiaan Kreps, die in Dresden, Saksen, geboren was, huwde als 35-jarige jonkman op 14 Juli 1769 in de Luthersche kerk met Elisabeth Magdalena Grije, een 15-jarige in Suriname geboren jongedochter van de gereformeerde religie. Een zijner nakomelingen bekleedde het ambt van bedienaar der begrafenis in Paramaribo, naar wien het ambt thans de „Kreps” genoemd wordt, evenals de tamboer-majoor de „Boaz” heet, naar een functionaris van dien naam in 1854.

14. *Hattriman* wijst op den naam Hatterman, eigenaar van de plantages Meerzorg aan de Tapoeripa en Beninenburg aan de Commewijne.

15. *Troton*, voor plantage Ellen, wijst op den naam Tourtonne. Tourtonne de directeur van de Societeit van Suriname was blind, zijn zoon Jean André was aanlegger van de plantage van dien

¹⁾ Blz. 14.

²⁾ Pierre Berrenger, commissaris-generaal en secretaris in 1793, later gouverneur 1803-1804.

naam nabij de stad Paramaribo en in 1745 tot raad van politie en crimineele justitie benoemd.

16. *Trevassi* is de Negerengelsche naam voor de plantage Elk het Zijn, waarin men vrij gemakkelijk Trévache herkent. Daniel Trévache werd 8 Juli 1695 tot boekhouder van het hospitaal of gasthuis te Paramaribo aangesteld. Hij was gehuwd met Agnita Houtcoper.

17. In den naam *Bartrome* voor plantage Leyerdorp herkent men den naam Bartholomey. Jan Daniel Bartholomey in 1748 te Neufchatel in Zwitserland geboren, huwde 12 Mei 1775 in Suriname met Anna Catharina Mardorff, die in 1747 in Suriname geboren was. In tweede echt was zij met Johannes André, weduwnaar van Geertruy Baldina Axel, gehuwd geweest.

18. *Krein hans i* is de naam voor plantage Elisabethshoop, waarvan eigenares was de familie Kleijnhans. Carel Casimir, weesmeester van de Hervormde gemeente, die in 1786 op zijn plantage Elisabethshoop in de Commewijne overleed, was gehuwd met Sabina Gottholt. Zij hadden 2 kinderen, Johannes Adamus, 7 Juni 1750 in de Luthersche kerk gedoopt, en Johanna Henrietta, in 1753 te Paramaribo geboren. De laatste huwde 3 Februari 1769 met Jan Dijman Dutrij, in Mei 1736 geboren en 1 April 1789 te Haarlem overleden. Na diens overlijden huwde zij 7 April 1797 met Pierre François Rod, een gereformeerd Zwitser, uit Ropra afkomstig en te Paramaribo woonachtig, oud 40 jaar. Uit het eerste huwelijk waren er 2 dochters, Christina Elisabeth, op 28 November 1769 geboren (14 Dec. gedoopt), en Maria Carolina 3 Augustus 1771 geboren (gedoopt 13 Augustus), die met J. F. graaf van Hogendorp in het huwelijk trad.

19. *Skaepoe* voor Schaapestede, waarvan de Duitscher Johann Heinrich Schäfer, die zijn naam in Suriname verhollandschte in Schaa, de aanlegger was, gaf aanleiding tot talrijke processen over diens millioenerfenis, welke van zijn dood in 1765 tot heden ten dage nog loopen. Zie ons artikel: „Is het in Suriname steeds een armoedige boel geweest?” (een blik in het verleden)¹⁾.

20. De plantagenaam *Namrek* is het omgekeerde van den eigenaam Kerman. Deze familie woont nog in Suriname.

21. *Patra* staat voor Pater. De beide broeders Pater, G. en C. Pater, waren de rijkste ingezetenen der kolonie en bezaten tal van plantages, zooals Beekhuizen, La Jalouzie en De Goede

¹⁾ *De Periscoop* van 19 December 1925, verschenen te Paramaribo, overgenomen door *De West-Indische Gids*, 8ste jrg. 1926, blz. 92/93.

Vrede. Gerrit overleed 5 April 1750. Cornelis werd vergiftigd. Zij waren gehuwd met de zusters van kapitein Herman Nicolaas van de Schepper, eenigen zoon van den gouverneur van dien naam Gillis Pater had een fraaien tuin in de Saramaccastraat, waarop het volgende vers betrekking heeft 1).

In Saramakkastraat, die stad en buiten scheid,
 Waarin 's lands werven, met een juiste zindelijkheid
 En grootsche lootsen, om het houtwerk te bewaaren,
 Gesticht zijn aan den kant, waar noeste handelaaren
 De Americaansche brik ontladen van haar vracht,
 En laaden met hetgeen ons land heeft voortgebracht,
 Waar Suriname ruischt met wemelend geklater
 Vertoont, in 't midden, zich de tuin van Gillis Pater.

22. De familie Schas, een oud-Vlaamsche familie, die zich in Suriname, Ned.-Indië en Amerika vestigde, gaf haar naam aan een aantal plantages in Suriname, welke in het Negerengelsch *Skassi* heeten, t.w. Barbados, Esthersrust, Goudmijn en Ostage. Bovendien bezat zij Blackkreek, Welbedacht en Schassenburg. De eerste dezer kolonisten was François Schas, zoon van Hendrik in diens tweede huwelijk met Anna Greenwood, dochter van een Engelschen koopman te Rotterdam 2). Hij werd 9 Maart 1698 te Wassenaar geboren en kwam als planter naar Suriname, waar hij rechter in de hoven van civiele en crimineele justitie en raad van politie werd. Bovendien was hij kerkmeester in de divisie Commewijne. Raad van politie werd hij op 23 Januari 1725. Hij overleed te 's-Gravenhage en werd daar in de Kloosterkerk begraven den 26sten Februari 1761. Hij was in de Beneden-Commewijne op 20 Januari 1722 gehuwd met Geertruida van Vheelen, dochter van den planter-raadsheer in beide hoven, die kinderloos overleed op 8 Augustus 1731, waarna hij op 3 Februari 1743 hertrouwde met Sara Pichot, dochter van Daniel, raadsheer en raad in de drie Hoven, en Sara (de) Swart. Zij was op 7 October 1717 te Paramaribo gedoopt en overleed te 's-Gravenhage, waar zij naast haar echtgenoot werd begraven. Daniel Pichot, 18 October 1677 te Bergerac geboren, hertrouwde na den dood van zijn echtgenoot op 18 April 1728 met Catharina Marcus, weduwe van den raadsheer Willen Pedy (zie bij Hanso). Met tal van andere invloedrijke families is de familie Schas vermaagschapt

1) P. F. Roos, *Surinaamsche Mengelpoëzie*, 1804, blz. 152.

2) De naam werd in Suriname vernederlandscht tot Groenewoud.

geweest, als Roepel, Fontane, De Vree en Kuvel. Maria Schas, zuster van François, huwde met Jacques Saffin; hun broer Roeland overleed ongehuwd te Paramaribo.

De kleinzoon van François is Daniel François, die weer naar Suriname vertrok, huwde daar met Juliana Andreza Roepel, weduwe van Jan Kuvel, dochter van den raadsheer Jan en Anna Fontane, en werd eveneens raad en rechter in de drie hoven, heemraad in verschillende districten en gecommitteerde over de zaken van de gezamenlijke stammen der bevredigde Boschnegers. In het midden der 19de eeuw overleed hij te Utrecht. Hij was de laatste van zijn geslacht, die in Suriname woonde. De namen Roepel en Marcus bleven daar voortleven onder eenige kleurlingen, hetgeen niet bewijst, dat zij afstammelingen van de genoemde families waren, want dikwijls namen slaven van de plantages de namen der meesters aan. De bovengenoemde plantages zijn gesloopt, verlaten of verkaveld.

23. *Jan Koirie*. Deze naam voor de plantage Geysersvlijt is dikwijls ten onrechte afgeleid van het woord kuieren, hetgeen onjuist is. Johan Christiaan Geyer, geboren in Groszs Rudstedt in het vorstendom Eisenach op 19 Juli 1751, kwam op 17-jarigen leeftijd als militair in Suriname, huwde 23 Juni 1775 met Anna Ester Pinsbergen, geb. Zollern en overleed daar op 5 Juni 1823 na een verblijf van 55 jaren in zijn tweede vaderland (zie zijn grafzerk no. 406 in de Ned. Leeuw). Zijn zoon Jan Hendrik, te Paramaribo op 8 Juni 1785 geboren, overleed 11 Juni 1814. Hij was kapitein der 4de burgercompagnie te Paramaribo en gezworen klerk ter gouvernements-secretarie (zie zijn grafzerk no. 405 N.L.). Zijn dochter Anna Catharina, 5 November 1795 te Paramaribo geboren, huwde 9 Juni 1811 met Carl Ludwig Weissenbruch, geb. te Berghem in Waldeck, raad van politie en crimineele justitie, en na diens overlijden met Didrich Jansen Eyken Sluyters, lid van den kolonialen raad (zie zijn grafzerk no. 403 N.L.). In 1837 staat deze als eigenaar van plantage Geysersvlijt aangegeven. De planter E. J. Bartelink, die in 1914 een aardig werkje uitgaf *Hoe de tijden veranderen*, deelt mede, dat hij in de plantagepapieren op Geijersvlijt het paspoort van den eersten Geijer heeft aangetroffen ¹⁾.

24. *Sandiki* is de negernaam van de suikerplantage Roosenburg in Boven-Commewijne, eens het eigendom van de familie Van Sandick, een der oudste en meest invloedrijke kolonisten-

¹⁾ Blz. 83.

families in Suriname, waarvan de bekendste zijn Gerbrand, Johan en Nicolaas. Ook de koffieplantage Mon Byjou aan de Boven-Cottica was eigendom van de Van Sandicks. Twee zoons van Johan van Sandick en Abigaël Schaghen vertrokken uit hun geboorteplaats Wijk bij Duurstede naar Suriname. Gerbrand, geboren 20 Januari 1660, overleden te Paramaribo 17 Februari 1702, was 1ste gecommiteerde der W.I. Compagnie in Suriname, burgerkapitein en raad van civiele justitie. Hij trad 22 Mei 1700 te Paramaribo in het huwelijk met Judith Breton, geboren in Gardonne (dep. Guyenne). Zijn beide zoons waren Johan, ook wel Jean genoemd, 25 Februari 1701 te Paramaribo geboren, raad in het hof van politie en crimineele justitie, op 21 April 1731 in de plaats van François Schas gekozen, provisioneel raad-fiscaal en gecommiteerde tot het gouvernement-generaal in Suriname. Hij huwde te Paramaribo op 9 Mei 1725 met Marie Droilhet, te Paramaribo geboren op 14 Mei 1702. In 1742 verliet hij de kolonie en vestigde zich als rentenier te 's-Gravenhage, waar hij een huis op het Spui bewoonde. Hij overleed aldaar 30 Maart 1745. Zijn echtgenoot was hem 7 October 1744 voorgedaan. Hun te Paramaribo op 16 October 1727 geboren zoon Johan Alexander, die 15 April in Den Haag overleed, was gedeputeerde ter Staten-Generaal, bewindhebber der W.I.C. en lid van de Staten van Friesland. De 2de zoon van Gerbrand, eveneens Gerbrand geheeten, werd op 5 Maart 1702 te Paramaribo geboren 16 dagen na het overlijden zijns vaders. Hij huwde aldaar in 1727 met Johanna van der Meulen. Ook hij was raad van civiele justitie en overleed in 1731. Zijn eenigst kind Gerbrand overleed op 13 Juni 1737 op 6-jarigen leeftijd te Paramaribo. Diens grafzerk ligt in de Hervormde kerk (no. 42. NAV.).

(Slot volgt.)

DE HERKOMST EN DE BETEEKENIS VAN SURINAAMSCHE PLANTAGENAMEN

II (*Slot*)

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ.

Na het overlijden van Gerbrand in 1702 huwde zijn weduwe op 17 Juli 1706 te Paramaribo met Samuel Bernardeau. te Fontainelle (comté en Poitou) geboren. Aangezien Bernardeau op zijn huwelijksdag ernstig ziek was, trouwde ds Saurin hem, volgens de kerkregisters, te zijnen huize in tegenwoordigheid van talrijke getuigen. Uit dit huwelijk is een dochter Judith geboren. De tweede, uit Wijk bij Duurstede naar Suriname vertrokken, zoon van Johan was Jacob, 12 October 1644 geboren en 2 April 1694 te Paramaribo overleden, „naer dat Syn Ed, omtrent acht dagen daer te lant was geweest”. Hij was gehuwd op 17 November 1678 met jonkvrouwe Agnes Ploos van Amstel. Jacob was 2de gecommiteerde der W.I.C. in Suriname. Uit hun huwelijk was Allarda Hillegonda 10 Dec. 1679 te Wijk bij Duurstede geboren, die in Suriname op 24 Maart 1700 huwde met Joan Muenixc uit Middelburg, raad in de drie hoven van politie, crimineele en civiele justitie en burgerkapitein. Tevens was hij provisioneel raad-fiscaal. Hun kinderen stierven jong of keerden naar Nederland terug. De andere dochter, Abigaël Agatha, 19 Maart 1682 in Wijk bij Duurstede geboren, overleed in Suriname in 1714, als echtgenoot van Gerard de Vree, eveneens raad in de drie hoven en burgerkapitein, weduwnaar van Emilie Regina Broen. Nicolaes, een zoon van Jacob, 9 Augustus 1683 te Wijk bij Duurstede geboren, werd ontvanger te Paramaribo en commissaris van Kleine Zaken. Hij huwde aldaar 10 December 1710 met Anna Henriette Neale, dochter van Jan Neale, de vader van graaf S. L. de Neale, en Anna Verboom. Anna Henriette was 29 December 1691 in Suriname geboren en overleed 3 Juni 1730.

Nicolaas was eigenaar van plantage Aurora en verkreeg onsterfelijken roem door zijn pogingen tot het kweeken van koffiestekken. Hij was de eerste, die in Suriname gekweekte koffie als proefje op 2 Sept. 1718 met het schip „De Vrijheid”, schipper Jan Schouten, aan de directeuren te Amsterdam verscheepte. Zie verder bij 5. Anso. Nicolaas had twee dochters Agnes Anna, met dr. Pieter Buteaux gehuwd, en Geertruyda Jacoba, „die door den hand des almachtigen” bezocht was.

Voorts nemen wij hieronder enkele bijzonderheden op van plantages, welke den naam van den eigenaar dragen, van plantages die namen bezaten, aan bijzondere karaktereigenschappen van den eigenaar ontleend, en van plantages, welke namen op planten, vruchten, dieren enz. betrekking hebben of op een geschiedkundige bijzonderheid slaan.

25. Over den naam *Combé*, gegeven aan de gronden van de voorstad Zeelandia te Paramaribo tot de redoute Purmerend, is veel verschil van meening geweest. Teenstra noemde dezen een ouden Indiaanschen naam; pater Rikken een negernaam. Maar ten slotte is gebleken, dat de naam een oorspronkelijke familienaam is, toebehoord hebbend aan Nicolaas Combé, die met Abraham Crynssen in 1667 naar Suriname kwam en door dezen op 23 Juni van dat jaar tot secretaris van den commandeur en den kriegsraad werd aangesteld, en een maand later, op 23 Juli tot „commys van magazijnen van vivres en amonutie van oorloge”. Hij was gehuwd met Anthoinette Douterlan, als lidmaat van de Hervormde gemeente te Paramaribo in 1692 ingeschreven. Zij hertrouwde na zijn dood, op 29 September 1692 met Johannes van Dijk. Volgens Hartsinck was het huis van den bevelhebber der bezetting geheel van steen en weleer de woning van den eersten commies van de W.I. Compagnie Combé. In 1669 werd er een instructie vastgesteld „voor degene die gestelt is om de uijt-en inkomende schepen te visiteeren” en daartoe Nicolaas Combé aangewezen (Pol. Notulen 15 Maart). In 1690 wordt hij als kerkmeester der Hervormde gemeente vermeld, ten minste in dat jaar doet hij als zoodanig een voorstel aan het hof, dat op 8 April besluit, dat van ieder van Suriname vertrekkend schipper met zijn schip of bark f5.— in plaats van aan de armen, aan hem (Combé) als kerkmeester zal moeten worden betaald. De armenkas was blijkbaar goed voorzien. Combé werd 28 December 1690 tot commissaris van de desolate boedelkamer gekozen. De gron-

den van de eerste buitenwijk van Paramaribo worden in 1830 Combé genoemd; zij waren in 1799 bebouwd. In het Rijksarchief is een plan van de voorstad Combé van den luitenant-ingenieur A. H. Hiemcke ¹⁾ uit het jaar 1796 (no. 1717). Men sprak in 1798 van Combeesgracht (*Surinaamsche Almanak*) Er is in Paramaribo een Groote en een Kleine Combé.

Hoe luchtig, hoe gezond, Combé, zijn uwe dreeven!
'k voel hier de zaligheid van 't land in mij herleven ²⁾.

26. De plantage *Felix* ontleent haar naam aan den heer Johan Felix, geboren in Anhalt Serbst, die op 21 Juli 1752 huwde met Petronella Geertruyda Oudenrogge, in Suriname geboren. Hij was met de kolonisatie van De Bussy in Suriname gekomen, werd raad van civiele justitie en maakte groote winsten met den aanplant van katoen op zijn plantage, ofschoon die plant zelfs op de meest dorre en magerste gronden groeit. Hij was een man van veel doorzettingsvermogen en onvermoeibaar.

27. *Jan Houttuin* gaf zijn naam aan een plantage in de Para. Hij was in 1766 adelborst in de compagnie van Jacques Roulleau. Uit Hoorn in Suriname gekomen, huwde hij aldaar in de Luthersche kerk op 30 Mei 1765, oud 24 jaar, met Maria Magdalena Janssen. Zij was gereformeerd en in Suriname geboren. In 1775 wordt hij als president-ouderling van de Luthersche kerk genoemd. Zijn plantage in de Para werd een redoute, en werd als zoodanig later verlaten.

28. Willem Hendrik baron Piek van Zoelen en Brakel gaf zijn naam aan de plantage *Zoelen*. Hij werd in Juli 1752 in het fort Zeelandia gevangen gezet zonder opgaaf van redenen. In 1732 was hij met Johanna van Aerssen gehuwd, een dochter van den admiraal François van Aerssen, commandeur van de Duitsche orde, als afgevaardigde in de ridderschap van Gelderland gecommiteerd in de Staten-Generaal.

29. Lijkt het op het oog, dat de plantage *Boxel* haar naam ontleent aan de plaats Boxtel in Nederland, toch is zulks niet het geval. Zij werd aangelegd door Maria Magdalena van Gelre, weduwe van den kapitein in het Staatsche leger André Boxel en in 1733 ³⁾ geïnventariseerd. De plantage behoorde aan haar en haar zwager, den gouverneur mr. Paulus van der Veen.

¹⁾ Albrecht Helmuth Hiemcke, 1ste luit. der genie, kwam in 1790 in Suriname en overleed te Paramaribo 16 April 1839, oud 69 jaar.

²⁾ *Surinaamsche Mengelpoëzie*, 1804, blz. 168.

³⁾ *D.W.I.G.*, 3de jrg, 1921, blz. 325; 4de jrg, 1922, blz. 53.

30. De plantage *Nijd-ten-Spijt* heette aanvankelijk Grand-Plaisir, waarvan F. L. W. Grand die in 1762 overleed, de aanlegger en eigenaar was. Hij was met Maria Suzanna Duplessis gehuwd, die op 10 Maart 1739 te Paramaribo geboren was en aldaar 6 October 1795 overleed. Zij was de dochter van mr. Salomon Duplessis¹⁾ en Johanna Margaretha van Strijp en had den woeligen en heerschzuchtigen aard van haar vader en heeft als hoofd van de „Cabale” tegen Mauricius een treurige vermaardheid verworven. Na het overlijden van Grand hertrouwde zij met J. F. Stolkert, stiefzoon van den gouverneur Jan Nepveu, die met diens moeder, de weduwe Stolkert, eigenares van de plantage Hecht en Sterk, was hertrouwd. Op haar grafzerk in de Hervormde kerk van Paramaribo staat gebeiteld: „Eindelijk ben ik tot rust gekomen”. Na den dood van Grand wijzigde zij uit pure kwaadaardigheid den naam van de plantage Grand Plaisir in Nijd-ten-Spijt, om een plantage-eigenaar aan de overzijde nl. Samuel Paulus Pichot te ergeren (zie 9).

Mr. Salomon Duplessis, secretaris van den gouverneur Van de Schepper was gehuwd met de rijke weduwe Pichot, wier eigenaam was, Johanna Margaretha van Strijp, eigenares van de plantages Penoribo, Siparipibo, La Paix en De Hoop. In 1741 werd hij raad van civiele justitie en in 1745 van politie en crimineele justitie. Over hem leze men de *Receuil van Egte stukken door Salomon Duplessis tegen mr. J. J. Mauricius*, Amsterdam, 1752 (5 deelen).

31. *Andre Njam Joe Oppo* is de Negerengelsche naam voor plantage Frederikslust in de Warappakreek. Dit beteekent: André eet je op. Eigenaar was Jan Frederik André, geboren in 1732 in Neuwith. Hij werd in 1778 raad van politie en crimineele justitie, en was gehuwd met Anna van Bijland, die in 1752 te Giesendam geboren was. Deze Anna van Bijland was te voren gehuwd geweest met Jean Nicolas²⁾ en met Albertus Jacobus Wiltens. De zoon van Jan Frederik, geheeten Pieter Martinus, te Paramaribo geboren en 6 Augustus 1797 op Frederikslust overleden, vereenigde de namen André en Wiltens. De naam Andre njam joe oppo duidt aan, dat hij een lastig mensch moet zijn geweest.

32. *Malabatrums*. De plant van dien naam, afkomstig van de kust van Malabar, komt ook in Suriname voor. In het Neder-

¹⁾ Alsvoren, 23ste jrg, 1941, blz. 270/1.

²⁾ Nicolas is een achternaam.

landsch noemt men het blad Indiaansch blad. Het riekt als kruidnagel. De vrucht is rond als een erwt, zuur en geurig van smaak. Jan Wreesman noemde zijn plantage aldus. Te Paramaribo komt een straat van dien naam voor.

33. De Negerengelsche naam *Dri Aranja* voor plantage Monitor laat zich, naar te vermoeden is, verklaren, doordat bij het voorbijvaren drie sinaasappelboomen een aanwijzing ter herkenning waren.

34. Dat de plantage St. Eustatius *Baboën* genoemd werd, is te verklaren uit het aantal apen, dat daarop voorkomt. Brulaap is in het Negerengelsch baboën.

35. Zoo wordt de plantage Kortenduur *Baboentrie* genoemd, d.i. apenboom. De baboentrie is een boomsoort, welke als timmerhout wordt gebruikt; zij kwam op genoemde plantage veel voor.

36. *Boekoe* is een negerwoord voor plantage Leonsberg, de laatste plantage op den weg van Paramaribo naar zee langs de Surinamerivier. Hier was een Boschnegerdorp, waarvan de naam beteekende, dat het eerder tot stof zou vervallen, dan door de blanken worden veroverd. Een Europeesch legercorps onder kapitein Mayland, bijgestaan door het korps vrije guides onder luitenant De Friderici (den lateren gouverneur) tastte hier de marrons aan, die door den neger Baron, bijgestaan door zijn wreedden adjudant Jolicoeur werden aangevoerd, en richtte een vreeselijk bloedbad aan. De overwinning op het dorp Boekoe op 17 September 1772 werd op Zondag 27 September in de kerken in Suriname plechtig herdacht. In 1837 was A. de Leon eigenaar van de plantage, en gaf haar zijn naam.

37. *Wolffenbattel*, Eigenares van dezen grond was in 1798 de boedel Hatterman. In 1737 wordt vermeld een „coffiegrond Wolffenbattel aan het reypad”. Op den 27sten Maart van dat jaar werd aan Willem Daems een erf afgestaan in de „Waagenstraat beginnende aan de hoek van 't rijpad aan den koffiegrond „Wolffenbattel”. Het is vreemd, dat deze naam hier met 2 letters f gespeld wordt, terwijl de hertog van Brunswijk Wolfenbattel, die in 1764 het ontwerp samenstelde voor de expeditie tot demping van den slavenopstand in Berbice, zijn naam met één f spelt.

38. *Vreeland*. Deze plantage ontving haar naam van de familie De Vree. Gerard of Gerrit de Vree, zoon van den commandant van Arnhem, Dirk en van Ermgard Helena Tulleken, kwam uit Arnhem in Suriname, legde 21 Maart 1706 belijdenis in de Hervormde kerk af. Hij was 20 Mei 1705 gehuwd met Emilie Regina Broen, weduwe van Adriaan de Graaf, te Amsterdam geboren,

en na haar overlijden, op 9 October 1708, opnieuw in het huwelijk getreden met Abigäel Agatha van Sandick (zie bij Sandiki 24). In 1713 werd hij raad van civiele justitie en in 1727 raad van politie en crimineele justitie. Hij was burgerkapitein in de Beneden-Commewijne en eigenaar van de plantages Vossenburg en Wayampibo; hij overleed in 1726.

Zijn broer Wijnand kwam met attestatie van de Hervormde gemeente tegelijk met Sara Swart en Nicolaas van Sandick uit Arnhem op 16 September 1708 te Paramaribo aan. Hij was 13 Augustus 1705 gehuwd met Esther Espessel, weduwe van Pierre Chevallier, te Montpellier in Languedoc geboren. Voorts woonde er in Suriname nog Nalida de Vree, die met Adriaan Bloos gehuwd was.

39. *Sommelsdijk*. Het fort gelegen aan de samenvloeiing van de rivieren Cottica en Commewijne heette aanvankelijk fort Commewijne. Tot den aanleg daarvan werd 7 Maart 1685 in een vergadering van raden van politie besloten. Bij den aanleg van fort Nieuw-Amsterdam werd het in 1747 verlaten. Later komt die naam als plantage voor. Er was toen een chirurgijnsetablisement op gevestigd. De directeuren van de Societeit hadden bij brief van 29 Mei 1688 aan den gouverneur Van Aerssen van Sommelsdijck kennis gegeven, dat men besloten had het fort zijn naam te schenken. Dien brief kreeg de gouverneur niet meer in handen. Op 19 Juli 1688 werd hij vermoord. De grond kwam later in handen van de Herrnhutters (Evangelische Broedergemeente) en het etablissement werd het uitgangspunt eener uitgebreide werkzaamheid der zending op de omliggende plantages; in 1817 werd het opgeheven. In het Negerengelsch heet Sommelsdijk nog steeds Arnitri (Herrnhutter).

De gouverneur schreef zijn naam met ck, het fort, later de plantage, werd met een k geschreven.

BIJLAGE I.

De cursief gedrukte namen zijn afzonderlijk behandeld.

PLANTAGENAMEN GE- NOEMD NAAR NEDER- LANDSCHE PLAATSNA- MEN.	Cuylenburg	De Lemmert
<i>Alkmaar</i>	Domburg	Leyerdorp
Amsterdam	Dordrecht	De Maasstroom
Arnhem	Dwingeloo	Munnikendam
Bergen op Zoom	Egmond	Naaldwijk
Bloemendaal	Geertruidenberg	Overtoom
Breda	Gelderland	Poelwijk
Breukelerwaard	's-Gravenhage ¹⁾	Purmerend
Den Briel	Groningen	Rotterdam
Brouwershaven	Groningerland	Rozenburg
Crommenie	Haarlem	Scheveningen
	Katwijk	Schoonauwen
	Laarwijk	<i>Sommelsdijk</i>
	Leiden	Utrecht

¹⁾ Plantage 's-Gravenhage in de Perica heette vroeger Rozendael en behoorde aan Andries Seiffert, genaamd Wossink, die als gereformeerd officier op 20 Juli 1730 in Suriname kwam, raad van politie en crimineele justitie en raad van civiele justitie werd. Hij huwde met Maria Anna Lemmers, dochter van Jacob en Johanna Sorgdragers, geboren 18 Januari 1705, overleden 28 Juli 1789. Wossink overleed in 1746. Op de grafzerk van Maria Wossink-Lemmers, liggende op plantage 's-Gravenhage lezen wij:

Hier rust een Weduwnvrou
Van meer dan veertig jaaren
En meer dan tachtig jaar
Gesteegd in ouderdom
't Was al geen voorspoed.
die Marie is wedervaaren.

Neen wandelaar zij voelde ook zielsmart van alom
dan zag zij keer op keer haar lieve panden sterven
zij leefde en stierf tot Heil van Bedloo's drie paar Erve.

Mevrouw Wossink was eigenaresse van het huis hoek Gravenstraat en Plein te Paramaribo, waarin thans de gouvernements-secretarie is gevestigd. Bedloo's drie paar erven waren de zes kinderen, die de plantage „De zes kinderen" bezaten. Alida Maria Wossink, haar dochter, geboren in 1733 overleed in 1785. Zij was drie malen gehuwd: 1ste met Christiaan de Nijs, 2de met J. W. G. van Meel geb. 1 Mei 1740 overleden 20 Juli 1771 ((no. 72 N.L.), 3de met Everhardus Jacobus Coetsee op 27 Augustus 1773, geboren in Amsterdam in 1743, overleden in 1784. Haar dochter uit het huwelijk van De Nijs, Anna Maria, geboren 1749, huwde 31 October 1765 met Willem Bedloo, geboren 21 October 1734, overleden 24 October 1785, zoon van Guilliam uit Middelburg, wonende in de Perica, raad van politie en crimineele justitie en civiele justitie en Margaretha Bodisco, weduwe van Isaac van Beek, geboren te Amsterdam. Bedloo is een der oudste kolonisten-families in Suriname. Margaretha Bedloo-Bodisco hertrouwde 28 Maart 1694 met Quiry van Thuijnhuysen, raad fiscaal.

Valkenburg	Glocester	La Confiance
Venloo	Good Intent	Le Contentement
Vlaardingen	Greenfield	Crèvecoeur
Voorburg	Hague	Mon Désir
Zoelen	Hamilton	Diligence
	Hampton Court	Mon Divertissement
	Hazard	L'Embarras
DUITSCHES PLANTAGE-	Hope	L'Espérance
NAMEN:	Inverness	La Félicité
Altona	John	Gage d'Amour
Badenstein	Kent	St. Germain
Berlijn	Leadshall	Hermitage
Bremen	Leasowes	L'Inquétude
Brunswijk	Liverpool	La Jalousie
Charlottenburg	Locharber	Languedoc
Duisburg	Londonderry	La Liberté
Duringen	Longmay	Marseille
Frankfort	Mary's Hope	Le Mât Rouge
Halle in Saxon	Nursery	Merveille
Hamburg	Oxford	Montauban
Hannover	Paradise	Montpellier
Hildesheim	Rose Valley	Non Pensé
Kleinhausen	Sealand	Perou
Koningsbergen	Smithfield	La Persévérance
Lunenburg	Thyronne	Peu et Content
Maagdenburg	Totness	Picardie
Mannheim	Union	Plaisance
Munchenstein	Walton Hall	Mon Plaisir
Oldenburg	Windsor Forest	Ponthieu
Philipina's Ruhe	FRANSCHES PLANTAGE-	La Poule
Saltzhagen	NAMEN:	La Prévoyance
Saxon	Mon Affaire	La Prospérité
Schmalkalden	La bonne Amitié	La Providence
	Argent Court	Rac à Rac
ENGELSCHES, SCHOT-	L'Aventure	Remoncour
SCHES EN IERSCHES	Beaulieu	La Rencontre
PLANTAGENAMEN	Belair	La Ressource
Barclay	Bel à Soir	Ma Retraite
Belladrum	Bellevue	La Révolution
Botany Bay	Bergerac	La Sangsue
Bucklebury	A la Bonne heure	La Simplicité
Burnside	Mon Byjou	La Singularité
Cardrosspark ¹⁾	Bon Aventure	La Solitaire
Clyde	La Campagne	La Solitude
Diamond	Charprendre	Sonette
Fairfield	Châtillon	Mon Sort
Friendship	Concordia	Mon Souci
Gleasander		

¹⁾ Alexander Ferrier, geboren in Cardross (Dunbarton, Schotland) 23 Februari 1789, overleed op 20 April 1848 en noemde zijn plantage in Nickerie Cardrosspark.

Téméraire	POOLSCHÉ PLANTAGENAMEN; KLEIN POLEN.	ABSTRACTE PLANTAGENAMEN:
<i>Tourtonne</i>		Beproefde Vriend- schap
Tout lui Faut		De Beproeving
La Tranquilité	RUSSISCHE PLANTAGENAMEN:	Bijgeluk
Mon Trésor	Petersburg	Bijgeval
Va comme je te pousse	SPAANSCHÉ PLANTAGENAMEN: Toledo	Broederschap
Vide Bouteille;		Broedersgift
La Volonté		Broedershoop
BELGISCHÉ PLANTAGENAMEN:	WEST-INDISCHE PLANTAGENAMEN:	De Dageraad
Waterloo	Antigua	De Dankbaarheid
ITALIAANSCHÉ PLANTAGENAMEN:	Barbados	De Eendracht
Boa Vista	Caracas	Eenzaamheid
Livorno ¹⁾	Curaçao	Einde Rust
LEVANTSCHÉ PLANTAGENAMEN:	<i>St. Eustatius</i>	Elk het zijn
Levant	St. Domingo	Fortuin
NEDERLANDSCH-INDISCHE PLANTAGENAMEN: Batavia, Java	Guadeloupe	De drie gebroeders
NOORD AMERIKAANSCHÉ PLANTAGENAMEN:	Porto Rico	De twee gebroeders
Boston, Louisiana	Porto Bello	Mijn Geluk
BOHEEMSCHE PLANTAGENAMEN: Praag	ZWITSCHERSCHÉ PLANTAGENAMEN: Zwitserland	De vier gezusters
	NEGERENGELSCHÉ NAMEN: Awarra	Goed accoord
	Passi, Bakra-Mas- sanga, Boekoe, Pina-Pina	Goede Hoop
		Goede Intentie
		Goede moed
		Goede onderneming
		Goede verwachting
		<i>Goede Vrede</i> ,
		Goede vriendschap
		Goed succes
		Goed uitzigt

¹⁾ Filippo Carlo Casali, een Italiaan, in Livorno geboren, noemde zijn plantage naar zijn geboortestad. Hij was raad van politie en crimineele justitie en overleed 21 Januari 1824, oud 59 jaar. Hoe hij zich in zijn nieuw vaderland bemind had gemaakt, blijkt uit het opschrift van zijn grafzerk in den Nieuwen Oranjetuin (no. 411. N.L.).

Hier onder rust een vriend wiens trouw

De sterkste proeven heeft gegeven.

Hij stierf en dompelde in rouw

Hen, in wier harten hij blijft leven.

Op Combé had Casali een lusthof aangelegd, waar druiven, vijgen, sinaasappelen, Hollandsche appelen en peren groeiden en een groote verscheidenheid van bloemen. Dat was in den tijd, dat men uit den vreemde, vruchten- en bloemenzaden liet komen, zooals de commissaris Van den Bosch de zaden van avocaat, kaneel, pomme(de)cythère, pompelmoes, zuurzak, marcousa en sapotille naar Suriname bracht en de gouverneur-generaal De Veer op zijn buitenplaats Stroomzigt op Combé tal van vreemde vruchtboomen en gewassen plantte, uit Cayenne afkomstig.

<i>Goudmijn</i>	Nieuw Welgetroffen	<i>Wederzorg</i>
De Guinesche vriendschap	Nieuwzorg	Welgelegen
Haast U langzaam	<i>Nijd ten Spijt</i>	Welbedacht
<i>Harmonie</i>	Nimmerdor	Welgemoed
Hecht en sterk	Nimmerrust	Welgevallen
Heemlust	Nooit Gedacht	Welgevonden
De Herstelling	Nooit Volmaakt	Weltevreden
Hofwijk	Nut en Schadelijk	Zeldenrust
De Hoop	De Onderneming	Zonderzorg
Mijn Hoop	Ongegund	Zonhoop
Mijn Hoop en Celle	Ongelegen	Zorg en Hoop
De Hulp	Onverdacht	Zorg en Rust
Huwelijkszorg	Onvergenoegd	Zorg en Vrij
De twee Kinderen	Onverwacht	De Zuinigheid
De vier kinderen	Oostrust	De Zwarigheid
De zes Kinderen	Oostwaard	
Kindersdeel	Ouderszorg	FANTASIENAMEN:
Klein hoop	Overbrug	De vier Azen
Kleine verwachting	Patientie	Carthago
Kortenduur	De Resolutie	Ceres
Kortevreugd	Rustenburg	Clevia
Landlust en twistlust	Rust en Werk	Concordia
Langmoedigheid	Rustlust	Florentia
Leijdenhoop	Rustveld	Gloria
Leijdenhoek	Schoonoord	Guldenvlies
Liefdenhoop	Somersorg	Kwatta
Lust en Rust	<i>Sorgliet</i>	Mocha
Lustrijk	Spijtige Bakkes	<i>Monitor</i>
Lust tot Rust	Standvastigheid	Morea
<i>Meerzorg</i>	Toevlucht	Novar
Mijnhulp	Twijfelachtig	Ostage
Mijnzorg	Uit en t'Huis	Practica
Misgunst	De Uitkijk	Phoedra
Mislukt Bedrog (heette vroeger Jeruzalem)	De Uitvlucht	Phoenix
Moed en Kommer	Vaderszorg	Pomona
Moederszorg	Mijn vermaak	Retiro
De Morgenster	Vertrouwen	Saphir
De Morgenstond	De Verwachting	Tempora
Nieuwe Aanleg	Visschershaven	
Nieuwhoop	Visscherszorg	INDIAANSCH PLAN-
Nieuw Meerzorg	Vlugt en Trouw	TAGENAMEN:
Nieuwgrond	Vlijt en Trouw	Accaribo
Nieuwrust	Voorgrond	Acconiribo
Nieuwstar	Voorzorg	Appecappe
Nieuw Vermaak	De Vrede	Auca
Nieuw Wederhoop	Vredenslust	Canawapibo
Nieuw Weergevonden	Vriendsbeleid	Caramapibo
	Vriendslust	Courcabo
	De Vrijheid	Crawassibo
	Vrouwenvlijt	Jakkomombo
	De Waakzaamheid	Makeriabo

Mapabo	Bijenkorf	Ephrata
Matuaribo	De gekroonde Pauw	Goosen
Mopentibo	Tijgerhol	Horeb
Nakkarackibo	Wolvenhorst	Libanon
Onobo	NAAR PLANTEN,	Salem
Onoribo	VRUCHTEN, GROND-	Saron
Ornamibo	SOORT, VOEDSEL,	Staf Arons in Egypte
Ossembo	WATER GENOEMDE	Worsteling Jacobs
Palmeneribo	PLANTAGES:	NAAR HET AMBT GE-
Penoribo	Akkerboom	NOEMDE PLANTA-
Potribo	Indigoveld	GE:
Quamabo	Leliëndaal	Gouverneurslust
Qwapibo	Klarenbeek	NAAR HET ORANJE-
Rorac ¹⁾	<i>Malabattrum</i>	HUIS GENOEMDE
Schipibo	Nieuwgrond	PLANTAGES:
Siparipibo	Peperpot ²⁾	Nassau
Sinabo	Slootwijk	Oranje
Soribo	Tulpenburg	Oranjestein
Surimombo	Waterland	NAAR PERSONEN
Timotibo	Watervliet	(VOOR- EN ACHTER-
Topibo	Waterwijk	NAMEN) GENOEMDE
Urapanica	De Zonnebloem	PLANTAGES:
Wayamoe	BIJBELSCH E NAMEN:	De Alyda ³⁾
Wayampibo	AbigaëlsHoop-enLust	Anna Catharina
Waycoribo	Berg Sinai	Anna Elisabeth
NAAR DIEREN GE-	Bersaba	Anna Maria
NOEMDE PLANTA-	Bethel	Anna'sburg
GES:	Bethlehem	Anna'slust
<i>Baboentri</i>	Dothan	Anna'srust
Baboenhof	Ephraïmszegen	Anna'szorg ⁴⁾

¹⁾ In „Roo-Rac Bergzang" bezong P. F. Roos in zijn *Surinaamsche Mengelpoëzie*, blz. 12, deze plantage, waarop meer dan een eeuw later bauxiet in den heuvel gevonden werd. De profetische blik van Roos schreef reeds:

Wie weet of niet het geele goud
Uwe aderen is toebetrouwd,
Met keur van andere puikmetalen?
Wie weet wat nog uw schoot bevat?
En of gij niet een heimlyk pad
In u verbergt, om tot den Orcus neer te daalen?

²⁾ Peperpot is een vischsoep met cassavebrood, sterk gekruid met cayennepeper (Negerengelsch peprepatoe). De daarbij gebruikte visch is de kwi-kwi. In Britsch Guyana noemt men peperpot, wat in Suriname casseripopot of kliekjespot heet.

³⁾ De suikerplantage Aleyda in de Cottica werd aangelegd door mr. Johannes Aleydus Swaen met zijn stiefzoon J. C. Wolff Juliaans en ontving haar naam naar eerstgenoemde *D.W.I.G.* 25ste jrg, April 1943, blz. 118, noot 1.

⁴⁾ Anna's zorg was genoemd naar Anna M. Thomas, † 1768, gescheiden echtgenoot van J. Godefroy.

<i>Beekhuizen</i>	Frederikshoop	Kockswoud
Bleijendal	Frederikslust	Kuhlenkampsspruit
Bleijenhoop	Garcia'skamp	Labadieshoop
Bleijenrust ¹⁾	Geertruida Elisabeth	Lemmershoop
<i>Boxel</i>	<i>Geijersvlijt</i>	Lemmerskamp
Brouwerslust	George Hendrik	<i>Leonsberg</i>
Buys en Lust	Gustaafsdal	Leysner
Buys en Vlijt	Halfhidelust ⁵⁾	Lodewijksburg
Carel François	Helena Christina	Magdalena'sburg
Carelburg	De vier Hendrikken	Maria Petronella
Carolina	Heysvliet	Margarethenburg
Catharina Sophia ²⁾	Hooiland ⁶⁾	Maria'slust
Clemensburg	<i>Houttuin</i>	Meulwijk
Clifford Kockshoven	Hulshof	Meindershoop
<i>Combé</i>	Jacobsdal	Molhoop ⁸⁾
<i>Charlesburg</i>	Jacobslust	Moy
Constantia	Johanna	Nieuw Roeland
Cornelia's gift	Johanna Catharina	Philipsdal
Crommelinsgift ³⁾	Johanna Charlotte	Pietersburg
Elisabethshoop	<i>Johan en Margaretha</i> ⁷⁾	Pieterszorg
Estherrust	Johanna Maria	Rachelshoop
Fackertshoop	Johanna Petronella	Rees en Crop
<i>Felix</i>	Johannesburg	Reynsdorp ⁹⁾
Frederici's gift	Johanneshoop	Reynfort
Frederici's gunst ⁴⁾	Johanneszoon	Rheynberk
Frederiksburg	Karelburg	Robleskamp
<i>Frederiksdorp</i>	Karelsdeel	Rosina

¹⁾ Voor de familie Bleij zie *D.W.I.G.* 24ste jrg., 1942, blz. 167.

²⁾ Catharina Sophia, genoemd naar C. S. Bake, echtgenote van Juriaan François de Friderici. *D.W.I.G.* 24ste jrg., 1942, blz. 179.

³⁾ Crommelinsgift genoemd naar den gouverneur-generaal Wigbold Crommelin. *D.W.I.G.* 14de jrg., 1932/3, blz. 8.

⁴⁾ Frederici's gift, gunst-en-burg genoemd naar den gouverneur-generaal De Friderici. *D.W.I.G.* 24ste jrg., 1942, blz. 179. Grafzerken N.L. 490, 524, 643, 645, 648, 649, 650-52, 655, 659.

⁵⁾ Genoemd naar Andrew Anthon Halfhide, horlogemaker, een Engelschman, geboren te Waltham (Essex) 28 Maart 1743, overleden te Paramaribo 10 September 1824, die in Suriname raad van politie en crimineele justitie werd. Onder het Engelsche bewind van gouverneur Pinson Bonham verzette hij zich op beleedigende wijze in de vergadering van 31 Mei 1813 tegen de contrólemaatregelen, welke John Bent, als curator, tegen de verhypotheceerde plantages wilde nemen (proclamatie van 15 Mei 1813), waarop de gouverneur hem schorste en de vergadering sloot. (No. 22/23 N.L.).

⁶⁾ David de Hoy was vaandrig in 1749, later luitenant bij de burger-officieren te Paramaribo (Grafzerken N.L. no. 199/200 en no. 68 NAV.).

⁷⁾ Zie Knoffroe no. 7, blz. 153.

⁸⁾ No. 60 N.L.; No. 81. NAV.

⁹⁾ No. 40, 552/53 N.L. Andreas Reynsdorp was gehuwd met Eliz. Johanna Lemmers en eigenaar van plantage Nut en Schadelijk.

Rouxgift ¹⁾	Susanna'sdaal	Wijnbergenlust
Sarah	Theodora Susanna	WilhelminaCatharina
Sarah Maria	Des Tombesburg	Wilkenrust
Sara'slust	<i>Tourtonne</i>	Willemsburg
<i>Schaapstede</i>	Visscherszorg	Willemshoop
<i>Sommelsdijk</i>	Vlammenburg	Willemstad
Sophia'slust	Vredenburg	<i>Wolffenbuttel</i>
Spieringshoek	<i>Vreeland</i>	Wolffs Capourica
Sporksgift ²⁾	Vriesenburg	Wolffsijver
Stolkertsijver	Vrieshoop	Wrieddijk ⁴⁾
Stolkertsvlijt ³⁾	Westphalenshoop	IJvertshoop
Stolkwijk	Wijkslust	<i>Zoelen</i>

BIJLAGE II

Indeeling van Surinaamsche plantagenamen naar de Negerengelsche namen.

De cursief gedrukte namen zijn afzonderlijk behandeld.

NAAR EIGENNAMEN (spelling Focke)	Anna Elisabeth - Labadi - Labadie ⁵⁾
Alderad - Sténbergi - Steenberg ³⁾	Anna's zorg - Goedoefrou - <i>Goedefroy</i>
Alkmaar - Goedoefrou - <i>Goedefroy</i>	Arendsrust - Di Lósi - Des Loges
Alsimo - Oehlers - Oehlers ⁶⁾	Argent Court - Dumaré - Des Marets
Anna Catharina - Van Omroe - Van Ommeren ⁷⁾	L'Aventure - Brouroe - Brouwer ⁹⁾
	Badenstein - Vógtoe - Voigt

¹⁾ Jacques Roux woonde in het hoekhuis Groote Combé en Gravenstraat, thans het gebouw van de Staten.

²⁾ Zie *D.W.I.G.*, 24ste jrg., 1942, blz. 176.

³⁾ De raad van politie en crimineele justitie Stolkert woonde in het huis hoek Waterkant en Plein, dat in zijn tijd een huurwaarde van f 1000.— had. Isaac Stolkert was kapitein bij de burgerofficieren in Beneden-Commewyne.

⁴⁾ Frans Laurens Wried overleed 16 October 1744. Hij was gehuwd met een juffrouw Crafford. Zijn weduwe hertrouwde met Jan Pieterse Visser, daarna met Adam Lodewijk baron Van Wangenheim, sedert 1756 raad van politie, kapitein-adjutant van generaal Von Spörke, kamerheer van den koning van Pruisen. Hij vestigde zich blijvend in Suriname en was eigenaar van de plantages Rorac, Klaverblad, Sardam, Jagersburg en Heemlust. Zie noot 1, blz. 171.

⁵⁾ Was kapitein bij de burgerofficieren in 1749. No. 181, 182, 185 N.L.

⁶⁾ No. 208, 211 N.L.

⁷⁾ No. 94, 95, 110, 524 en 752 N.L.

⁸⁾ No. 31 N.L. Voor Labadie Roulleau zie No. 44, 234, 235, 236 en 237 N.L.

⁹⁾ Marcellus Brouwer, in Suriname geboren op 21 Maart 1767, huwde oud 29 jaar met Susanne Elisabeth Winne, oud 32 jaar, weduwe van mr. N. Lemmers. No. 530 en 658 N.L.

Barbados - Skassi - Schas	Bijgeluk - Meinertzhagen - Meinertzhagen ⁴⁾
Beninenburg - Hattriman - <i>Hatterman</i>	Byjou Mon - Di Péroe - Dupeyrou ⁵⁾
Bergerac - Koederki - Couderc ¹⁾	Bodenburg - Saffin - Saffin ⁶⁾
Berthouds'lust - Krein - Klein	Breda - Lobreki - Lobbrecht ⁷⁾
Blokkenbosch - Brókoe - Blok ²⁾	Bredevoort - Saffin - Saffin
Bijgelegen - Pikien Tesie - Texier ³⁾	Breukelerwaard - Bigi Koederki - Couderc

¹⁾ Etienne Couderc, zoon van Zacharias en Marie Pichot, raad van civiele justitie huwde 25 April 1745 met de dochter van gouverneur Temming, geboren 8 November 1726. Hij was de schoonzoon van mevrouw Audra. *D.W.I.G.* 23ste jrg. 1941, blz. 271. Mr. Isaac Couderc, ontvanger der Hoofdgelden, was geboren 27 Maart 1703 en overleed 28 Juni 1745. Hij was de schoonzoon van De Rayneval. No. 17, 44 NAV.

²⁾ Mr. Franciscus Blok was eigenaar van plantage Blokkenbosch. Hij was een schoonzoon van Jean Rocheteau. Blok werd 19 Nov. 1755 eigenaar van de plantages Echtenrots en Janslust, die hij Blokkenbosch noemde naar zichzelf en zijn echtgenoot Van den Bosch.

³⁾ Gouverneur van Suriname (1777-1783), tevoren raad-fiscaal. Zijn weduwe hertrouwde met François Gomarus, die de tweede persoon was, die van het Militair Hospitaal te Paramaribo administrateur was, raad van politie en crimineele justitie werd en boekhouder-generaal en tal van andere openbare bedieningen bekleedde.

⁴⁾ Het geslacht De Meinertzhagen is uit Keulen afkomstig. Gerrit, op 9 April 1682 aldaar geboren, werd in 1744 in den adelstand verheven tot lid der Heilige Roomsche Rijksridderschap. Johanna Elisabeth, de dochter van zijn zoon Abraham, geb. 1752 huwde in 1770 graaf Von der Lippe Biesterfeld. De eerste De of Van Meinertzhagen, die als provisioneel vaandrig en commies van het departement van oorlog naar Suriname ging, waar hij 14 December 1736 aankwam, was Anton Hendrik, geboren te Keulen in 1706. Hij had in Utrecht gestudeerd. Hij werd raad van civiele justitie. Zijn eenige zoon Anton Hendrik werd 21 April 1747 te Paramaribo geboren. Een ander familielid is eveneens naar Suriname gegaan, nl. Daniel, in 1675 te Keulen geboren. Diens zoon Jacob Daniel, was envoyé van de republiek aan het Russische Hof. Zijn zoon werd de schoonzoon van den gouverneur Jan Nepveu (1772). Hij was plantagebezitter en handelaar. In begin 1800 waren er verscheidene De Meinertzhagens in de rechterlijke macht in Suriname en als commissaris van politie. No. 753, 755, 756 757 N.L. en No. 9, 29 NAV.

⁵⁾ Pierre Dupeyrou, raad van crimineele justitie en kapitein van een burgercompagnie in Boven-Cottica, was geboren 2 Februari 1702 en overleed 3 Mei 1742. No. 18 NAV. Jacques Joseph Dupeyrou, geboren 12 Januari 1734, overleden 8 Juli 1738, (No. 30. NAV.). Maria Dupeyrou, geboren Couderc, echtgenoot van Jean Dupeyrou, raad van politie en crimineele justitie, geboren 21 Juni 1700, overleed 18 Juni 1742 (No. 44. NAV).

⁶⁾ No. 181, 185 N.L.

⁷⁾ No. 179, 197 N.L.

Broedershoop - Van Halm - Van Halm	Duringen - Di Han - De Haan ⁶⁾
Brouwerslust - Brouroe - Brouwer	Dwingeloo - Reizigri - Reiziger ⁷⁾
Bruinendaal - Pardo - Pardo	Elisabethshoop - Kreinhansi - <i>Kleijnhans</i>
Brunswijk - Penja - Penha.	Elk het zijn - Trafassi - <i>Trévache</i>
Buy en Vlijt - Boisi - Buys	Ellen - Troton - <i>Tourtonne</i>
La Campagne - Robén - Robijn ¹⁾	L'Espérance - Droljétié - Droil- het ⁸⁾
Campenburg - Lakroewa - De La croix ²⁾	Esthersrust - Skassi - <i>Schas</i>
De Canawappibo - Sneiman - Snijman	Fairfield - Makintosoe - Macin- tosh
Charlottenburg - Pinassi - L'Es- pinasse ³⁾	Frederici'sgift - Beersnijdri - Beeldsnijder ⁹⁾
Klein Charlottenburg - Van Om- roe - Van Ommeren	Frederiksburg - Pinassi - L'Es- pinasse
<i>Charlesburg</i> - Krepi - <i>De Crépy</i>	Frederiksdorp - Knófroé - <i>Knöf- fel</i>
Clemensburg - Pikien Kremensi - Clemens	Gelderland - Pikien Wesfari - Westfalen
Clifford Kockshoven - Kókoe - Kocqhoven	St Germain - Di Hoi - De Hoy
Crommelinsgift - Kokonàssi - <i>Caucanas</i>	<i>Geyersvlijt</i> - Jan Koiri - <i>Jan Geyer</i> ¹⁰⁾
De Dageraad - Van Omroe - Van Ommeren	Goede Vrede - Kastiljoe - del Castilho
De Dankbaarheid - Berensi - Berrenger ⁴⁾	De Goede Vrede - Patra - <i>Pater</i> ¹¹⁾
Des Tombesburg - Van der Werfi - Van der Werf ⁵⁾	De Goede Vriend - Bomontoe - Beaumont ¹²⁾
Driesveld - Tesie - Texier	Goudmijn - Skassi - <i>Schas</i>

¹⁾ Zie De Labadisten in Suriname *D.W.I.G.* 8ste jrg. 1926/7, blz. 193.

²⁾ No. 27 N.L. Voor La Croix Desouche No. 19. NAV.

³⁾ Lespinasse of L'Espinasse No. 5, 55, 57 en 65 NAV.

⁴⁾ Pierre Berrenger, gouverneur van Suriname 1803-1804. Zie noot 2, blz. 156.

⁵⁾ No. 70, 82 NAV.

⁶⁾ Jean Ysak of Isak de Haan († 4 Dec. 1777) was eigenaar van Somersorg, aan hem verkocht 25 Maart 1769 voor f 202.500.—, waarvan de aanlegger was Philip Carel Somers. De Haans weduwe hertrouwde met Hendrik Schill.

⁷⁾ No. 153. N.L.

⁸⁾ No. 63. NAV.

⁹⁾ Mr. Wolphert Jacob Beeldsnijder Matroos, boekhouder-generaal, secretaris van het college van Kleine Zaken, gouverneur 1783/84, gaf in 1774 de eerste krant in Suriname uit (No. 764. N.L.) *D.W.I.G.* 20ste jrg. 1938, blz. 35.

¹⁰⁾ No. 201, 399, 400, 403, 405, 406. N.L.

¹¹⁾ No. 62 NAV.

¹²⁾ No. 731 en 732 N.L.

Groot Marseille - Jacobi - Jacoby ¹⁾	Klein Gelderland - Pikien Westfari - Westfalen
Guadeloupe - Spieren - Spiering ²⁾	Kleinhoop - Worfoe - Wolf
Halle in Saxe - Werfara - Westfalen	Klein Westphalenhoop - Spírnari - Spillenaar ⁷⁾
Harmonie - Kadérie - <i>Cadell</i>	Kuhlenkampsspruit - Lémmeri - <i>Kuhlenkamp Lemmers</i> ⁸⁾
Hecht en Sterk - Storkoe - Stolkert ³⁾	Labadieshoop - Labadi - Labadie
De Herstelling - Saffin - Saffin	De Lemmert - Brouroe - Brouwer
Hildesheim - Jékri - Jeekel	Leijenhoop - Lemmersi - Lemmers
<i>Hofwijk</i> - Krepsi - <i>Kreps</i>	Leijdenshoop - Jakópoe - Jacobs
Hooiland - Di Hoi - De Hoy	Leijerdorp - Batrome - <i>Bartholomey</i>
Jacobslust - Jakópoe - Jacobs	Leverpool - Lévre - Cornelis Leeveer ⁹⁾
La Jalouzie - Patra - <i>Pater</i>	Lodewijksburg - Lemmersie - Lemmers
Johanna Charlotte - Pikien Vogtoe - Voogt	Louisiana - Roe - Roux
Johanna Maria - Spaan - Spaan ⁴⁾	Lugtenburg - Benéri - <i>Benelle</i> ¹⁰⁾
Johannesburg - Halloi - Halloy ⁵⁾	Lust en Rust - Skérpíen - Comans Scherpingh ¹¹⁾
Katwijk - Van Méri - Van Meel ⁶⁾	Lunenburg - Krein - Klein
Klein Charlottenburg - Van Omroe - Van Ommeren	

¹⁾ Marcellis Jacoby geboren Februari 1701 in het vorstendom Nassau-Ussingen was kapitein van een compagnie burgers in Paramaribo en vendumeester. Hij huwde 5 Juni 1725 Jacoba Lemmers (1701-1742). NAV. 45 en 46.

²⁾ No. 225, 262, 263 en 264 N.L.

³⁾ Zie noot 3, blz. 173.

⁴⁾ Johanna Maria Spaan, oud 16 jaar, van de gereformeerde godsdienst, huwde 31 Augustus 1787 met Josephus Donatius Justus Thijm, R.C. oud 19 jaar, geboren te Amsterdam (No. 81-82. N.L.).

⁵⁾ J. Halloy, aanlegger en eigenaar van Johannesburg, was een schoonzoon van De Crépy. De naam wordt tegenwoordig Johannsburg geschreven.

⁶⁾ No. 72, 216 N.L. Joan Hubert Gerard Willen van Meel was secretaris van de directie van de Societeit en raad-fiscaal.

⁷⁾ P. W. Spillenaar was 9 Februari 1789 tot commissaris van Kleine Zaken gekozen (No. 53, 54, 55 en 75 N.L.).

⁸⁾ No. 209, 269, 410, 530, 548, 552/4 N.L. en No. 8, 15, 25, 32, 46, 53, 56, NAV.

⁹⁾ Cornelis Leeveer, eigenaar Liverpool kwam als secretaris van commandeur E. Raecx 8 Juli 1728 op St. Eustatius aan en vertrok van daar naar Suriname, waar hij 28 April 1730 aankwam als 1ste commies van den slavenhandel. Zie over hem *D.W.I.G.* 11de jrg., 1929/30, blz. 525 en 532.

¹⁰⁾ Voor Benelle Planteau No. 118. NL.

¹¹⁾ Ephraïm Comans Scherping, secretaris van het Hof van politie, weduwnaar van mej. van der Beets, was eigenaar van en aanlegger van Rust en Lust in de Commewijne en van Paracouba in de Pauluskreek *D.W.I.G.* 23ste jrg., 1941, blz. 271. Hij was tevens raad van civiele justitie. (NAV. no. 6).

Lustrijk - Salie - <i>Cellier</i>	Nieuw Weergevonden - Leisnari boiti - Leysner
Ma Re traite - Ferran - Ferrand ¹⁾	<i>Nijd ten Spijt</i> - Grani - Grand
Maria Petronella - Spán - Spaan	Onvergenoe gd - Féfre - Le Fevre ⁶⁾
Marienburg - DiHoi - De Hoy	Overburg - Tarbotoe - Talbot ⁷⁾
Groot Marseille - Jakóbi - Jakoby	Overtoom - Juran - Juran ⁸⁾
Nieuw Meerzorg - Jakópoe - Ja- cobs	Philipsdal - Marsérisi - Marcelis
<i>Meerzorg</i> - Hanson of Anso - <i>Amsincq</i>	Poelwijk - Bekri - Bekker
Meerzorg - Hattriman - <i>Hatterman</i>	Ponthieu - Gieski - Giesken
Meulwijk - Van Veri - Van Vhee- len ²⁾	La Prospérité - Polakki - Polak
Misgunst - Heemskerki - Heems- kerk ³⁾	Purmerend - Morisi - Mauricius ⁹⁾
Moederzorg - Joeda - Juda	Rees en Crop - Van Resi - Van Rees
Mon Désir - Butnari - Butner	Retiro - Koetienjoe - Cotinho
Mon Affaire - Pottendorfoe - Pottendorf ⁴⁾	Rhijnesburg - Bigi Joeda - Juda
Mon Plaisir - Bossoe - Busch	Rhijnberg - Bérkoffoe - Berkhof ¹⁰⁾
Mon Souci - Pikien Storkoe - Stolkert	Rouxgift - Roe - Roux
Mon Trésor - Pisotoe - <i>Pichot</i>	Rotterdam - Van Kópoe - Van Koperen ¹¹⁾
Morea - Piento - Pinto	Rozenburg - Sandiki - <i>Van San- dick</i>
De Morgenstond - Bekri - Bekker	Rustveld - Grootfertie - Groot- veld
Morgenster - Leisnari - Leysner ⁵⁾	Salzhagen - Bossé - Bossé ¹²⁾
Munnikendam - Heemskerki - Heemskerck	Sara Maria - Olanti - Olland
Namrek - Kerman - <i>Kerman</i>	Saxen - Kremensi - Clemens
	Schaapstede - Skapoe - <i>Schaap</i> of Schäfer

¹⁾ No. 110, 143. N.L.

²⁾ No. 24 NAV.

³⁾ *D.W.I.G.*, 20ste jrg., 1938, blz. 327 No. 176. N.L.

⁴⁾ Coenraad Hendrik Pottendorp was raad van civiele justitie. Hij was gehuwd met Maria Elisabeth Greeber. Na zijn overlijden huwde op 3 November 1775 zijn weduwe, behoorende tot de Luthersche gemeente op 35-jarigen leeftijd, met mr. Henricus Arnoldus Hoff, weduwnaar, 30 jaar oud, behoorende tot de Gereformeerde gemeente, geboren in Elburg. Maria Greeber was in Suriname geboren. (No. 825 N.L.).

⁵⁾ No. 48/52, 119, 142, 146, 161, 382, 471 en 618 N.L.

⁶⁾ Jean Ernst Le Fèvre, op 2 Sept. 1737 benoemd tot vaandrig, overleed 25 Februari 1749 als adjudant van Mauricius. Hij was met gouverneur Van de Schepper in Suriname gekomen.

⁷⁾ No. 204/5 N.L.

⁸⁾ No. 22 en 30 NAV.

⁹⁾ *D.W.I.G.* 1ste jrg., 1919/20, blz. 419, 486.

¹⁰⁾ No. 64/68, 70 en 89 N.L.

¹¹⁾ A. A. van Koperen, raad van civiele justitie, wiens weduwe J. G. Lemmers huwde met D. Dignes de la Motte. *D.W.I.G.* 23ste jrg., 1941, blz. 89.

¹²⁾ No. 80. NAV.

Schoonoord – Salié – <i>Cellier</i>	Visscherszorg – Beneri – <i>Benelle</i>
La Simplicité – Varenhorsoe – Varenhorst ¹⁾	Vriendsbeleid – Beneri – <i>Benelle</i>
Slootwijk – Baggri – Bekker	Vriezenburg Nova – Reizigri – Reiziger
La Solitude – Pistorisi – Pistorius	Waterloo – Kameron – Cameron ⁴⁾
Somierzorg – Di Han – De Haan	Welgelegen – Salie – <i>Celliers</i>
Spieringshoek – Spirien – Spiering	Wederzorg – Koeroenkan – <i>Kuh-</i> <i>lenkamp</i>
Spieringszorg – Valois – Valois	Westphalenshoop – Spirnari – Spillenaar
Sporksgift – Makniri – Mac Neil	Wilkenrust – Wilkensi – Wilkens
Staf Arons – Polakki – Polak	Zorg en Hoop – Pisotoe – <i>Pichot</i>
Stolkersvliet – Storkoe – Stolkert	
Stolkwijk – Storkoe – Stolkert	
Toledo – Moesantoe – Monsanto	
Tourtonne – Kokonassi – <i>Cau-</i> <i>canas</i>	2. KLANKAFLEIDING
Twijfelachtig – Krevangi – Kraay- vanger ²⁾	Berg en Dal – Bergi ⁵⁾
Uit en Thuis – Meiri – Meyer	Berlijn – Baren
De Uitvlugt – Goski – Gosken	Boksweide, – Bokkoe
't Vertrouwen – Toné – Taunay ³⁾	Braampunt – Branspen
Verwachting – Markfsi – Marcus	Constantia – Santi
Visschershaven – di Hópoe – Van Hoop	Coresburg – Kosborgoe
Vlucht en Trouw – Labadi – La- badie	Corisane – Krosanna
	Echtenrots – Rosto
	L'Embarras – Lamra
	Fackertshoop – Fakkri
	Kockswoud – Kokkoe

¹⁾ No. 286 N.L.

²⁾ Geerloffert Kraayvanger, geboren te Amsterdam, Luthersch, huwde, oud 31 jaar op 28 Maart 1760 met Maria Magdalena van den Bergh, weduwe Ducker, gereformeerd, oud 47 jaar. Fred. Kraayvanger was raad van politie en crimineele justitie. Zijn dochter Maria Jacoba was in Oct. 1754 gehuwd met Conraed Laurens Nering Bögel, drossaerd, en vertrok in 1756 naar Suriname.

³⁾ Taunay, eerst secretaris van gouverneur Raye, later, in 1740, ontvanger der Modique Lasten en raad van civiele justitie. *D.W.I.G.* 23ste jrg. 1941, blz. 271.

⁴⁾ No. 534 N.L.

⁵⁾ Eigenaar was Pater. De aanlegger was gouverneur Temming in 1722. De plantage was, met de latere uitbreiding aan de overzijde van de Surinamerivier, 5000 akkers groot, waarvan op naam van Temmings dochter Catharina Eleonora en op dien van mej. Charlotte Elisabeth van der Lith 2000 akkers stonden. Deze laatste werd zijn echtgenoot in 1725. Zij was drie malen gehuwd, met 3 gouverneurs en twee predikanten. De plantage werd bij de boedelinventarisatie op bijna een ton geschat. P. F. Roos dicht op deze plantage in zijn *Surinaamsche Mengel-poëzie*, blz. 81:

Waar Suriname's vloed, al golvend loopt naar boven,
Ter wederzijde omzoomd met hoogbebouwde hoven,
De brakke wisselt in een zoete water zaal,
Vertoont zich statiglyk de lusthof Berg en Daal.

Moed en Kommer - Korkoe
 Nieuwgrond - Njoegron
 Nieuw Roeland - Rollo
 Nut en Schadelijk - Skadren
 Picardie - Pikantrie
 Rac à Rac - Rakraki
 La Rencontre - Larikondre
 Scheveningen - Skeefnen
 Smithfield - Smitti
 Standvastigheid - Stanfasti
 Vlammenburg - Vran
 Weltevreden - Freiri
 Wolffs Capourica - Kaproeka
 Worsteling Jacobs - Worsjacopoe

3. NAAR BEROEP OF AMBT

Adrichem - Fiskari - Fiskaal (eigenaar Jan Nepveu)
 Rust en Werk - Granmangron - Gouverneursgrond (eigenaar Crommelin)

4. NAAR GRONDSOORT, CULTUUR, VRUCHTEN, PLANTEN EN DIEREN

Catharina Sophie - Soekroegron - Suikergrond
 Cornelia'sburg - Santigron - Zandgrond
 St. Eustatius - Baboen - Brulaap
 Goede verwachting - Mordroegron - Moddergrond
 Kortenduur - Baboentri - Apenboom d.i. timmerhout: Myristica fatua)

Monitor - Dri Aranja - Drie sinaasappelboomen
 Peperpot - Peprepatoe
 Pieterszorg - Parwa ¹⁾
 Potribo - Goeyaba - Guave
 Voorburg - Santigron - Zandgrond
 Waterwijk - Kau Wroko ²⁾
 Welgemoed - Monki-Aap
 Weltevreden - Hassigron - Paardengron
 Wilhelmina Catharina Frederika - Santigron - zandgrond

5. NAAR KERK EN GODSDIENST

Johan en Margaretha - Kerkigron - Kerkgrond (Luthersche kerk)
 Sommelsdijk - Arnitri - Herrnhutter
 Sorgvliet - Domini - Ds Phaff

6. NAAR KARAKTEREIGENSCHAP

Frederikslust - André njam joe oppo - André eet je op

7. NAAR DE GESCHIEDENIS

Goede verwachting - Bakra Masanga ³⁾ - Blankenhut (militaire Post)
 Gouverneurslust - Krodon - Kordon ⁴⁾
 Leonsberg - Boekoe - Tot stof vervallen (No. 36)

¹⁾ Parwa of Paroewa Avicennia Nitida, Jacq Fam., een typische boom voor de mangrove-formatie.

²⁾ Kau-Wroko beteekent beestenwerk. De suikermolens werden, eerst door beesten (ossen, koeien) gedreven. Toen de dierlijke beweegkracht vervangen werd, sprak men van waterwerk. Encycl. van N.W.I. blz. 76. Kau beteekent koe.

³⁾ Bakra Masanga beteekenende blanken hut, was een militaire post.

⁴⁾ Kordon, een militair stelsel van posten ter bestrijding van den buitenlandschen vijand en van de weggeloopte slaven (Marrons), in 1778 onder gouverneur Nepveu klaar gekomen.

BIJLAGE III

<p>LIJST VAN NEGERENGELSCHENAMEN VAN PLANTAGES, WELKER BETEKENIS NIET KON WORDEN NAGESPOORD. (Spelling Focke)</p> <p>Accaribo - Gran pransi Auca - Miengo Beproofde vriendschap - Robangi Broederschap - Brangron Claverblad - Di Foeroe Cornelis Vriendschap - Tasoen Courtsvlugt - Pouli Cuylenburg - Van Draki Dageraad, De - Joekomombo La Diligence - Moezé Hendrikie De Nieuwe Eendracht - Soerdi De Eendracht - Kakrakoe (Commetewane) De Eendracht - Van Torie (Saramacca) Ephrata - Jakoe Fortuin - Baki Geertruidenberg - Satie Gelre - Ganda De Goede Verwachting - Weni Goosen - Snou Groningen - Linkie Groningen (Militaire post) - Skropoe De Guineesche Vriendschap - Korboejansi Hamburg - Kowoesoe ¹⁾ Hazard - Ouson Haast U langzaam - Stoekroe De Hoop - Poika Huwelijkszorg - Sorgferti Jacobsdal - Witjoe Johanna Catharina - Stekri Kerkshoven - Apkerki Klarenbeek - Lakassi (Boven-Commewyne) Nieuw Klarenbeek - (Boven-Cottica). Komisi</p>	<p>Landlust en Twitrust - Brondroe en Smetie ¹⁾ Leliendaal - Addowien Livonia - Ferman Livorno - Ofriti Klein Lunenburg, - Peiri Marienburg - Peiri (Boven-Cottica) Maria's lust - Di Sarti Le Mât Rouge - Kroessou Merveille - Adjakka Nieuw Mocha - Gebie Molhoop - Varan Nackarackibo - Kau-miri Nieuw Weergevonden - Mapaisi (Surnauskreek) Nieuwzorg - Lasali (Commetewane) Nieuwzorg - Lauwtje Brondroe (Marechalskreek) Onoribo - Dam La Persévérance - Sravan Reynsfort - Pikien Kakrakoe Robleskamp - Dri trempa Rorac - Friti Rustenburg - Satie Sardam - Friti Sinabo - Ganda La Singularité - Nové Siparipibo - Marika Staf Arons in Egypte - Toekaka Susannasdaal - Moeserisi Toevlugt - Weni De Uitvlugt - Goski Vaderszorg - Pikien Beiti Vossenburg - Mosika di Vroe ²⁾ Vrouwenvlijt - Nové Zeezigt - Baki Zeldenrust - Gran Soerdo Zorg en Hoop - Braaugron</p>
---	--

¹⁾ Hamburg, Landrust en Twitrust komen bij Focke niet voor.

²⁾ Vossenburg heet bij Focke: Fosborgoe.